

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. Egyes szám ára 20 fill.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **ÁVÉD JÁKÓ**

Munkatársak:

Dr. Mayer Ödön, Balla István és Falu Kornél.

Kiadó: PAPP GYÖRGY

Szerkesztőség Apaffy utca 186. sz.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomtató intézetében.

Hirdetések díjszabás szerinti árban közöltnének.

A mérgek.

(B.) A komolyan gondolkozó elme igen sokszor elmerülve gondolataiban, keresi: hogy vajon mi az oka annak, hogy napról-napra szegényedik a nép? A gazdaember az apjától örökölt földeskeket nem hogy szaporítani tudná, de még meg sem bírja abban a mennyiségében tartani. Az iparos a jól berendezett műhelyt átvette, de rövid idő alatt szerszámainak, eszközeinek romjait szemléli s beéri azzal: nem megy az üzlet.

A hivatalnok-féle ember adósságra adósságot csinál, hogy a divattal, akármilyen döcögve is, de versenyt szaladhasson. A nagybirtokos versenyeken, játéklarangokban keresi szórakozását, a Fortuna-szekeire ülve, szórakozva szeretné vagyonyát sokszorosítani. De hisz' a számítás mindig balul üt ki, s osztályrész a késői bankódás, tegyük fel, ha épen tud bankódni valaki.

A bajt, a napról-napra való hanyatlást mindenki látja, tapasztalja önmagán és másokon, de a mentő-eszközökre nem gondol. Nem gondolunk pedig álszeméremből, mert hát az eddig szerzett nimbuszunkon nem akarunk csorbát ejteni, nem akarunk rosszakaróinknak örömet szerezni. Hej pedig a hosszas betegségnek halál a vége, mondja a közmondás, sorsát senki el nem kerülheti, bekergetjük magunkat, hogy magasabb polcra és szédületesebben bukjunk alá. Ekkor persze nincs mit szégyenleni, — nemde?

A kóros állapotok a maguk szomorú valószínűségükben előttünk állanak. A beteg részre behunyott szemmel rátesszük a kezünket, de hidegen, közömbösen tovább állunk, hadd sinylődjék to-

vább a beteg. De voltaképen ez nem is betegség, hanem mérge, még pedig többféle fajtájában. E mérgek pedig: a váltó, az alkohol és a divat. Az alkohol inkább a férfiak közül, a divat a nők seregéből szedi áldozatait, a váltó általánosan. Azonban egyik nem sem akarja belátni, hogy ő már eme mérgek egyikének rabja lett, annál kevésbé jut eszébe attól menekülni, szabadulni.

Csodálatos dolog, hogy az alkohol kivált a földmives és iparos osztályba annyira befészkelte magát, hogy onnan csak szigorú törvénnyel lehetne kiséprűzni, de akkor is úgy, hogy ha a korcsmák és pálinkaméréseknek legalább is 80 — 90%-át becsuknák. A falusi földmives nép vásár és ünnepnap régebben szomszédokint csoportosulva kiült a kapuba, s ott elbeszélgetett az időjárás, termés, kaszálás, aratás és szántás felett. Most ezek a jó atyafiak szabad idejükben beülnek a Móríc zsidó korcsmájába, ahol a korcsmáros egy-egy csattanós anekdotával és szemhunyorítással fűszerezi az 1, 2, 3 deczi pálinkát; dicséri a János gazda ökreit, a Péter tulkait, a Pál háza fedelét. Megindul a politizálás is. Ebben is a Móríc az első, mert ő még német újságot is olvas.

Ilyen vig társalgás között mulik az idő, marad a munka, apad a pénz, éheznek később a család, szaporodik az adósság s a Füzes dűlőbeli két köblös föld a zsidóé. Ehhez járul még az is, hogy pálinkázás közben egyik jó asztaltársnak 200 frtos váltóját aláírta s most annak a törlesztése is az ő nyakába száradt. Ilyen czimborázás közt megy tönkre a falusi gazda.

Az iparos, tisztelet a kivételeknek, ha jól megy az üzlet, örömeiben iszik, ha rosszul megy,

akkor bujában, unalmában iszik. Az anyagot hitelre vásárolja, de mivel az alkohol élvezetére mindig talál titulust, az anyag ára lemegy a garaton; fizetni nem tud, megszűnik a hitel, előállott a nyomor. És ez így megy napról-napra. Egyik szomorú eset a másik után üti fel a fejét. A földmives és iparos nyomora okozza a kereskedő bukását.

A divat sem megvetendő áldozatokat szed magának.

Ebben a nők hibásak, de a nagyzás, a hóbort nem ismer határt, nem számol a jövedelemmel; a komoly férfi, ki keresetképeségével tisztában van, ez ellen vétőjét fel ne emelje, mert akkor vége a nyugodalmának. Az alsóbbrendű hivatalnok neje, divat dolgában versenyre kel a főnök nejével, az iparosné amazokkal. Így aztán hamar felemésztyődik az amugy is csekély jövedelem.

Igy röptében érintve, ezt a képet nyújtja a társadalom, így mérgezik meg magukat az emberek, hogy a földönfutók száma még olyanokkal is szaporodjék, akik azt egy kis okossággal, bölcsességgel elkerülhették volna.

A társadalom vezérlő tényezői a romlást, a bajt látják, gondolnak is a megmentésre, de az eszközök megválasztásában nem elég bátrak, határozottak. A papokat és tanítókat küldik a mentésre. Itt-ott van is sikere, de vajmi kevés. Nem is olyan nagyon régen történt, egy községben a pap és tanító alkohol ellenes együletet alakítottak; az atyafiak heteken, hónapokon át nem mentek korcsmába, nem vettek pálinkát, s ekkor a bérlő beperesítette a papot és tanítót kártérítésért.

T Á R C Z A.

Örök álom.

A kis góth-oltár előtt a sötét ravatalon papnevelő prefektusa alussza álmotlan álmát. Sápadt, tiszta arczán végtelen nyugalom. A kandeláberekben felfellobbanó szesz láng kékes világánál mintha még egy félbeszakadt mosoly villanna át szintelen ajkain.

A kis szacellumra borzongató félhomály nehezedik. A lobogó láng csak a koporsó környékét világítja meg. A fehér karingbe öltözött két zsolozsmázó klerikus olyan, mint két kísértet. Komor arcuk vibráló fényben ragyog s tompán, egyhanguan hangzik a zsoltár, mint mikor koporsót szegeznek be.

— Miserere mei Deus secundum magnam miserationem tuam et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam!

A kis házi kápolna zeg-zugai halk, mormogó visszhangra kelnek. Az egyik kispap idegesen tekintet szerkesztét. Fél. Alig két hét óta lakója a szemináriumnak. Lelke még félig a világé, a verőfényes, gyönyörű világé, melyet még az imént úgy szeretett. Felzaklatott lelke kergette ide, ebbe a komor világba, mikor az ő ragyogó, szivárványos világa romba dőlt.

Rövid és régi a története: szeretett és csalódott. Örízte, ápolta, a szellőtől is védte gyöngy virágját s mégis letörte egy istentelen kéz. Meg sem merte csókolni. Félt, hogy lehellelével letörli róla az ártatlanság himporát s jött egy másik, ki kérlelhetetlenül letépte, elhervasztotta s aztán eldobta.

Az eldobott virág meg akart halni, de ő megmentette. Minek mentette meg? miért nem hagyta elpusztulni? Csak azért, hogy látnia, éreznie kelljen, milyen nyomorult az a másik ehhez a nemes emberhez képest,

kinek boldogságát, életét zuzta össze? Kétségbeejtő kínok közt összetörve fuldoklott:

— Ne vess meg! ne vess meg! . . .

Nagyot lobban a láng, megrezdülnek a pálma levelek, éles léghuzat szalad végig a kis szentélyen. Mintha valaki kinyitotta volna az ajtaját. Az öregebb klerikus mélyen el van merülve imájában. Nem először végez officiumot. Komoly áhitattal ismétli mély basszus hangján a pszalmus végső versét:

— Dele iniquitatem meam!

A másik is szeretne imádkozni, de nem tud. Ugy érzi, hogy lábujjhegyen közeleg avlaki a koporsó felé.

Hátán hideg borzongás fut végig. Hangja remeg, szíve lázasan ver. Künn a folyosó vén kakukos órája éppen éjfél üt. Minden ütessel mázsás kalapács zuhan le agyára. Még egy kinos, felelmes, hosszú óra! A fele a vigiliációnak!

Hosszú árny vetődik az oldala mellett felnyúló aranyos dór oszlopra. Hátra akar tekinteni, — nem bír. Nincs ereje hozzá. Szeme erőltlenül csukódik le. Lázasan agya benépesíti a ravatal tájkéjét. Méltóságos alakok vólnak el lelki szemei előtt. Püspökök fejkön infulával, kezükben pasztoráléval; kötéllal övezett, durva csuhás barátok derekukon olvasóval, fejük felett glóriával. Valamennyi átlátszó, mintha levegőből volna. Átszellemült tekintetüktől megfagy a vére. Dideregve, fogvacogva mormogja velük:

— Miserere mei Deus.

A szellemek elvonulnak, a kórus utolsó, elmosódott ütemei már a másvilágból jönnek. Valahol a meszesességben megszólal egy láthatatlan orgona és bugva pianissimo kíséri az elhaló zsolozsmát. Rémes gyönyörűséggel hallgatja a bánatos, zokogó, ismeretlen tulvilági melódiát. Nem is egyházi zene ez már. A haldokló

szerelem végtelen fájdalmának s az elmúlásnak motivumai bugnak, nyögnek benne . . .

Hirtelen vakító fényzöngén kápráztatja meg szemeit. Ezer nap veri össze sugarait s új jelenségek kelnek ki az aranytengerből. Bájos, imádságra gerjesztő angyalakok hosszú, fényes ködből szőtt szárnyakkal, átlátszó fátyolpaláttal.

Apró kezük csilingelő virágot hint az utra. Érti a részegítő, mámorító illatot, mely csiklandozva járja át testét, lelkét. A menet közepén egy istennő lebeg. Főnséges, szelid, tiszta, mint egy gyermekmosoly. Megismeri . . . Ő az . . . Szeme nem bírja meg a világosságot. Beleful a csillogó, édes boldogságba. A fény arany gomolylyá sűrűsödik. Az istennő rávetett, szelid, fájdalmasan ragyogó szemeivel most is azt mondja, amit akkor, a mikor utoljára látta: — „Ne vess meg!”

Érti, hogy kezén fogja és követi. A fényben nincs árny. Együtt emelkednek föl, föl a végtelenségbe. Megistenülve repülnek a végtelen űrben. Mind közelebb hallja a láthatatlan orgonát, a rekviem himnuszba csap át, harsogva szólnak a menny tubái, ofikleidjei, — az égi karok nászdalt zengenek.

A légvonat becsapja a szacellum ajtaját . . . lezuhant a magasból. Álom volt az egész. Egy másik álom az álomban. Csak a bűnbánati zsoltár ritmusai kopognak tompán, egyhanguan: miserere mei . . .

A két láng rávigyorog: fölébredtél? A folyosó visszhangja ráfordul: álmodtál! A halott pedig mosolyog csöndesen: most is álmodol, álmodjál tovább!

És ő szót fogad a halottnak. Erős már a lelke, hogy tovább álmodja az élet álmát.

. . . És valahol a távolban felszáradnak a bánatán virrasztó leányka könnyei; üdvözülten tárja ölelésre karjait, mert érzi, hogy ő — visszajön.

Alpári Lajos.

A vége az lett, hogy az egyletnek a tevékenységből engedni kellett.

Nem elég csak hirdetni és a tanítókra bízni ezt a dolgot, a törvényhozás apassza le a korcsmák számát. Aki leissza magát, azt sujtsa pénz-bírsággal és elzárással. Ilyen törvény mellett vegye aztán igénybe a papok és tanítók támogatását.

A népoktatást az állam helyezze más alapra, kivált a nőnevelésre fektessen nagy súlyt, mert már a polgári és felsőbb leányiskolában a növendék leányokat divat-bábbá nevelik, igényeket támasztanak bennök, de lemondókká nem tudják őket nevelni.

Ugy szoktuk, ha valamiről irunk, olvasunk, fejbólintásainkkal hozzájárulunk, mert osztozunk a véleményekben, de hogy akcióba lépünk, ahhoz sokkal kényelmesebbek vagyunk. Csoda-e tehát, ha a társadalom testén élösködő mérgek romlásainkat okozzák?

A földbirtok tehermentesítése.

A most folyó adáz politikai küzdelemben, ahol mindenki folytonosan közjogi jelszavakkal dobálódzik, — akár érti, akár nem érti a jelszavakat, — jóleső oázisként kerül a magyar nemzeti állam kiépítését célzó munkások kezébe Bernát István legújabb könyve, „A magyar földbirtok tehermentesítése” s ajánljuk is mindenkinek figyelmébe, aki a kivándorlást megakadályozni, a gazdáját otthon, a falujában akarja megőrizni s nem látja jó szemmel, hogy a városok határában mint czelengők telepedjenek le és ott a közbiztonságot veszélyeztessék.

A magyar nemzeti állam kiépítésére feltétlenül szükségünk van, hogy a gazdaosztály jóléthez helyeztessék, ne akarjon a gazdaságtól menekülni; ne iparkodjék a gazda fiából alsóbbrendű tisztviselőt nevelni, hanem őt lehetőleg otthon tartsa és képessé tegye arra, hogy magasabb igényeit is a gazdaság kielégíthesse.

Közjogi jelszavakkal ez a kérdés meg nem oldható. Itt tenni kell és pedig tenni kell azonnal. Bernát István egy vaskos könyvben megadja erre vonatkozólag az utmutatást.

A gazda hitelszüksége apasztandó. A terhes, felmondható nagy kamatozású, nem törlesztéses adósságokat az állam részéről nyerendő kedvezmények segítségével, lehetőleg a meglevő intézetek támogatásával, át kell változtatni olesó kamatozású járadékszerű törlesztéses kölcsönökké. A földbirtok jellegének csakis a járadékszerű adósság felel meg. A földbirtokos kezében a váltó tör, mely öngyilkosság eszköze lehet. Ha minden esedékességi napon attól fél a gazda, hogy a váltó tulajdonosa birtokából kitelepheti, úgy belterjes gazdálkodásról, beruházásokról, gazdasági gyárak alapításáról, gépek beszerzéséről, belterjes állattenyésztésről álmodni sem lehet.

Ezt a munkát nagy áldozatok nélkül el lehet végezni. Csak kitartó és nem lankadó munkásokra van szükség.

Az azonban, hogy az ingatlan törlesztéses kölcsönökkel terheljük meg, egymagában még nem elegendő. Gondoskodni kell a személyes hitelnek kellő formában és könnyen való kielégítéséről is. E nélkül a jelzáloghittel javítása csak félmunka, sőt nem egyszer még ennél is kevesebb.

A személyes hitel javítása a kisembereknek a falusi hitelszövetkezetek útján érhető el a legkönnyebben. Éppen azért arra kell törekedni, hogy minden falu egy hitelszövetkezet kötelékébe bevonassék.

A nagyobb birtokosokra való tekintetből Bernát a takarékpénztárak reformját javasolja, vagy ha ez nem sikerülhetne, akkor az új helyzetnek inkább megfelelő intézetek alapítása volna szükséges.

Amint ezek a szervek meglesznek, úgy ezekkel párhuzamosan szerveztessenek oly közegek, melyek a vételári hátrálékot hivatalosan megállapítják s az örökreszek kifizetése után a földbirtokot terhelő adósságot kipuhatolják, hogy ezek az adósok önhibáján kívül származott adósságok előnyös hitelnyújtásra szolgáljanak alapul. Mert ma úgy áll a dolog, hogy az a kisgazda, aki az ősi ingatlan egészben megakarja tartani, uzsoráspénzzel kénytelen léhább testvéreit kifizetni, kiknek kezén az ősi vagyon egy része elkallódik, a jóra való törekvő testvér azonban az uzsorás kamatok kifizetése által szintén tönkre megy. Ez is egyik oka a kisbirtok pusztulásának.

Ezért a mainál megfelelőbb örökösödési rend léptetendő életbe, hogy az egyes ingatlanok ne apróztassanak annyira el, mint ma és az örökreszek kifizetése úgy legyen eszközölhető, hogy a birtokban maradt örökös végromlását elő ne idézze.

Ezeket a kérdéseket akarja Bernát István, a magyar társadalom által megoldatni és törvényhozás útján biztosított kedvezményt akar kieszközölni minden intézetnek, amely ezeket a kölcsönügyleteket lebonyolítani hajlandó.

Szabadelvű Bernát Istvánnak az egész felfogása. Kiváltságokat nem kíván senkinek, alkalmas és előnyös versenyt akar támasztani, hogy a legjobbak érvényesülhessenek.

Az árvapénzeket, közalapokat teljes biztosíték mellett erre a célra akarja felhasználni és a nagyon is mozgó tőkét, mely a nagy haszon céljából települt a mezőgazdasági üzembe és ezáltal a mezőgazdaságnak állandó veszedelemet és súlyos terhét képezte, ezekkel a segédeszközökkel ki akarja szorítani, hogy azok más téren keressék busás gyümölcsözésüknek talaját.

Ha a könnyen mozgó tőke ismét az ipari üzemek hitelügyleteinek lebonyolításához fog visszatérni, az önálló magyar ipar is könnyebben fog fellendülni. Mert ma tényleg a tőkés az ingatlan birtokosnál nálunk a váltóját jobban helyezheti el, nem keresi fel az iparvállalatokat, úgy amint az kötelessége volna.

De ha a gazdák más uton tudnának a maguk részére kellő hitelt szerezni, gyárak alapítására egy nagy tőke szabadulna föl s ez képezné biztos alapját a magyar ipar fellendülésének.

Felkérjük azokat a férfiakat, kik nem akarnak közjogi politikát folytatni, mert hisz arra nem lehetünk mindannyian teremtve, azt kevesen is elvégezhetik, forduljanak a speciális kérdések terére és gondoskodjanak, hogy Magyarország vagyonos legyen, hogy a fiatalság nevelése ne legyen egyoldalú, minden kezdeményezéstől felő, magoló irányban vezetve, értessék meg a néppel, amint Bernát István könyvében meg akarja értetni, hogy sok tér van még parlogon hazánkban, azokat szántásuk föl mélyen, termékenyítsék az elméket gyakorlati tudománnyal és akkor, daczára hogy ma borús az ég, nem sokára ki fog derülni.

UJDONSÁGOK.

Gyulafehérvár, 1905. augusztus 10.

— **Időjárás.** A hetekig tartott tikkasztó hőség után a jó Isten megeresztette az ég csatornáit, s ma újra felvidult ember, állat és növény egyaránt. A gazdák aggodalma megszűnt, mert e hó 7-én és 9-én éjjel lehullott termékeny eső a hervadozó növényzetet felfrissítette, s így a kukoricza, szőlő és sarjuterésre igen kedvező kilátásunk van.

A 9-ére virradólag bekövetkezett óriási nagy zápor-eső néhány alacsonyabban fekvő házba be is hatolt, de villámcsapások is voltak, így Borbándon két házat ütött meg s hamvasztott el a menyő, és a dinamitraktárhoz is közel lecsapott a villám, melynek szele az őrt álló katonát is érintette, aki elesett, és pár perczeze el is múlt. Mint halljuk, Borbándon egy gyermek is áldozatul esett a villámcsapásnak.

— **Nyugdíjazás.** A vall. és közokt. m. kir. miniszter a helybeli állami népiskola derék és szorgalmas tanítónőjét Bauerné: Olescher Eugéniát nyugdíjba helyezte. Élvezze sokáig a jól megérdemelt nyugdíját!

— **A piacunk.** A nagy forráság köve'kezményeit a piacunk is rögtön megérezte. Az élelmi cikkek minőség tekintetében sokat veszítettek, s az árak aránytalanul hágtak. Tojás és baromfi piacunk, drágaság tekintetében, felülmulja a fővárosi piacot. Oda kellene hatni, hogy a kofák, kik nyereségre szedik össze a baromfiakat, csak azután lássák el magukat, ha a helybeli fogyasztó közönség a szükségletét beszerezte. Szemtanuja voltam, mikor a polgár asszony megalkudta az árut és 1—2 fillér lévén a különbség, a kofa hátulról leste s azonnal elkapta az illető kezéről. Tisztes hivatalnoknők, polgár asszonyok egy kofával csak nem perelhetnek a piacon. Itt a hatóságnak kell valamit tenni.

— **Rákóczi hamvainak hazaszállítása** Fejérváry Géza báró miniszterelnök, értesítette a Rákóczi hamvainak hazaszállítására alakított bizottságot, hogy a hamvak hazaszállítása nem most ősszel, hanem csak jövő tavasszal fog megtörténni. Az elhalasztás oka első sorban az, hogy a kassai dóm átalakítása nem haladt előre kellő mértékben és a munka csak késő ősszel fejeződik be. Másfelől, minthogy megállapodás történt az iránt is, hogy az összes idegen földön porladó bujdósók, így gróf Vay Ádám, gróf Forgách Simon, és gróf Bercsényi hamvait is hazaszállítsák és az elhozatalukra vonatkozó tárgyalások még befejezve nincsenek, elháríthatatlan akadályokba ütközött az a terv, hogy a hamvakat még ez év őszén hazahozzák.

— **Végső válasz.** A „Gyulafehérvári Hírlap” f. évi július 20-i számában megjelent gyanúsításokra és rosszakarati feltevésekre a július 27-i számban megtettem tárgyalagos észrevételeimet. Az aug. 3-i számban azonban jónak látja a névtelenség homályában rejtelkedő hazafi ismét kissé okvetetlenkedni. Erre pedig, miután nem tudom kihez van szerencsém, annál inkább sem tartom érdemesnek a kimerítőbb választ, mert a szakember ugys tudja, kinek van kettőnk közül igaza, a laikus meg nem érdeklődik eziránt. Szász Károly.

— **Bokréta ünnep Csórán.** Új magyar templom épült Csórán a Barcsayak egyik ős féskében, ahol a híres magyar gárdista Barcsay Ábrahám alussza örök álmát a szerető hitvese által épített sirboltban. A toronygomb ünnepélyes feltétele a község magyar és oláh lakosságának a gör. kel. lelkésznek részvétele mellett június 31-én történt, mikor is Benedek Károly a leányegyházközség lelkésze szép beszédben méltatta a nap s az aktus jelentőségét; majd buzgó imádságban kért áldást az egek Urától. A Szalay Ferencz által tervezett templom építője Nagy József tövisi építőmester helyezte fel a felbokrétázott toronygombot, s miután elhelyezte, három poharat üritett: egyet dr. Bartók György erdélyi ref. püspök egészségére s a magyar kalvinista egyház felvirágzásáért, másodikat drága magyar hazánkért, harmadikat Barcsay Gábor pátronusért, akinek szép kertjében épül a templom és Benedek Károly lelkész eh. főjegyzőért, akinek buzgóságát hirdeti itt a Kenyérmező tövében a magyar templom. A himnusz hangjai fejezték be a lélekemelő ünnepélyt.

— **Meghívó.** A Gyulafehérvári Polg. Iparos Olvasókör könyvtár-alapja javára 1905. évi aug. hó 20-án, vasárnap, a Népkert helyiségében díjtekedobás, világposta, ötletes jelenetek és mulattató látványosságokkal egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Ez igen kellemesnek ígérkező mulatságot ajánljuk mindazok szives figyelmébe, akik az ifjuság iránt szeretettel és jóindulattal viseltetnek.

— **Furesa kenyérkereset.** A létért és mindennapi kenyérért való harc nemcsak az embereket kergeti valamelyes furfangos cselfogáshoz, hanem az állatoknál is tapasztalhatunk ilyesmi féleket. Ha a cselfogás nem használ, ott van az erőszak. Az állatok ravaszságán a mit az ösztön diktál, bámulunk, néha jót nevetünk rajtuk; az emberek ravaszsága már nem nevetni való, azon csak szomorkodnunk kell. Az állat vágyainak netovábbja a jóllakás, az ember nem éri be ennyivel, ezt a hamis uton való meggazdagodás és piszkos ösztönök sarkalják. A rosszsgot, a huncutságot megtaláljuk a társadalom minden rétegében. Nem válogatós, megfér a szalmás kunyhó sikárolt földjén éppen úgy, miként a villammal világított szalon puha zsölyein. Tika Angyel, Bonca Dimitru és társaik, oláhdályai lakosok a kenyérkeresetnek igen furesa módját eszelték ki. Kiadták nagy suttymban magukat pénzesinálóknak, s hogy inkább lépre menjenek a hiszékenyek, holmi staniól papírlemezket mutogattak s egész lezkeórákat tartottak arról, hogy mikép készítik a pénzt. A nevezett bandát figyelés alá vette a csendőrség és rendőrség, de semmi terhelőt rájuk bizonyítani nem lehetett, mert mint ők is annak idején bevallották, csak tréfából üzték ezt a sportot. Hanem Popa Antoni és Modol János intregáldi lakosok, kiktől Tika és társai 60 koronát kicsaltak azon czímen, hogy azért nekik pénzt csinálnak, nem érték

FERENCZ JÓZSEF KESERÚVIZ

AZ EGYEDÜLELISMERT KELLEMES IZÚ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

LERAKAT: ID. MISSELBACHER J. B. CZÉGNÉL GYULAFEHÉRVÁRT.

be a tréfával, hanem a maga természetes módja szerint helybenhagyták Tika Angyelt a főkolontost úgy, hogy mostanság nem lesz kedve vállalkozni pénzgártásra. Nevezettek ezt az ügyletet e hó 8-ikán (kedden) a hetivásár napján a Csűrök-utczában benyolitották le. Azonban a rendőrség árgus szemeit nem kerülhették ki; most a forró nap hevénék gyötrelmeitől megmentendők, a városi rendőrkapitányság gondoskodott, hogy az ügyesség czelláinak valamelyikébe elmélkedjenek a mulandóság felett. Tika Angyel véresre vert és bekötött fejét tenyerébe hajtva monologizálva mondogatja: ilyen verésért 30 pénz kevés. No, de hát ezen nincs mit bánkódozzék, mert a kir. ügyesség majd elvégzi a többi.

— **A tuberkulózis gyógyítható.** Egy milánói tanár, dr. Lévi József, egy állotropikus jodoldatot állított elő, a melyet a véredényekbe befecskendezve, a tuberkulózis minden faja gyógyítható. Az állatokon és embereken végzett kísérletek tökéletesen kielégítő eredményeket mutattak. E fölfedezés híre az egész világ tudós fejeit foglalkoztatja.

— **Az O. M. K. E. székely kerületi gyűlés.** Augusztus 13-án tartja az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés székely kerülete Székelyudvarhely első beszámoló gyűlését. Találkozása akar ez lenni a keleti hazarészben mindazoknak, akik az Omke mozgalma s egyben a Székelyföld iránt érdeklődnek. Gondoskodva van, hogy a vendégek a természeti szépségekben gazdag vidék (fürdőit, borvíz forrásait stb.) meglássák s a székely népet is megismerjék. Az elszállásolás végett a részvételt Marosvásárhelyre Horváth Sándor elnöknek kell bejelenteni. A gyűlést követő napokon kirándulás lesz a székelyföld több fürdőjére.

— **Meghívó** az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek 1905. augusztus hó 27-én (vasárnap) d. u. 3 órakor Réven, a „Zichy Ödön-cseppkőbarlang”-nál annak felavatásával kapcsolatosan tartandó XV-ik közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Választmány évi jelentése. 3. Számvizsgálók jelentése az 1904. évi zárszámadásról. 4. 1906. évi költségvetés megállapítása. 5. Az új választmány és tisztikar megalakulása. 6. Esetleges indítványok. 7. Elnöki bezáró. Kolozsvár, 1905. augusztus hó 5-én. Az Elnökség. A délután 4 órakor kezdődő barlangfelavatási ünnepély sorrendje: 1. Hymnus. 2. A Zichy-uradalom átadja az E. K. E.-nek a barlangot. 3. Az E. K. E. átveszi a barlangot. 4. Avató beszéd. Tartja: Veress István ref. lelkész, az E. K. E. révi osztályának ügyvezető alelnöke. 5. Szózat. 6. Társas vacsora. Tájékoztató. A közgyűlésre jelentkezések f. évi augusztus hó 22-éig az E. K. E. irodájához Kolozsvár, vagy Veress István ügyvezető alelnökhöz, Rév, intézendők. A jelentkezés alkalmával közlendő: a) Melyik vonattal érkezik? Kíván-e kedvezményes vasuti jegyet? b) Részt vesz-e a közebeden és a közvacsorán? (Table dote ebéd 2 kor. Vacsora 1 kor. 60 f. A turista vendéglőben.) A közebeden és vacsorán csak azoknak lesz teríték fenntartva, akik eziránti óhajításukat 22-éig bejelentik. Barlang megtekintése. A Kolozsvár felől d. e. 10 órakor érkezők az E. K. E. turista-útjának bejárása után megtekintik a „Zichy Ödön-cseppkőbarlang”-ot (tagok belépő díja 50 fillér, nem tagoké 1 kor.) és azután 12 ó. 30 p.-kor table dote ebédnek (2 kor.) A Várad felől d. u. 2 ó. 15 p.-kor érkezők előbb részt vesznek a közgyűlésen, a barlang felavató ünnepen és azután tekintik meg a barlangot. (Belépő díj E. K. E. tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 kor. Közvacsora este 6 órakor. Table dote 1 kor. 60 f.) Kedvezményes vasuti jegyek. Az egyesület a közgyűlésre utazók részére személyre szóló kedvezményes vasuti igazolványt eszközöl ki, a melylyel harmadosztályu jegyet váltva, második osztályon, fél 2-ik osztályu jeggyel 3-ik osztályon utazhatnak.

— **Italmérési illeték kirovása.** Miután az italmérési illetékeknek 1906—1908. évekre leendő kivetése szükségessé vált, ennél fogva — hivatkozással az 1899. évi XXV. t.-cz. végrehajtása iránt kiadott utasítás 17. §-ban foglaltakra — az összeírási jegyzék a fent hivatkozott utasítás értelmében a rendőrségi irodában 8 napon át közszemlére kitétetett, miről érdekeltek oly felhívással értesítettnek, hogy a forgalmi adatokat megtekinthetik s a netaláni észrevételeiket írásban alólirott nál benyújthatják. Gyulafehérvár sz. kir. város rendőrkapitányától, 1905. évi augusztus hó 8-án. Roska József, rendőrkapitány.

— **Persely feltörés.** A helybeli irgalmas nővérek temploma, tudvalevőleg, reggeltől estig az ájtatoskodó hívők számára nyitva áll. Valami gonosz lelkiületű csavargó vagy léhűtő, kinek a dolog és tisztességes munka teher, e hó 9-én 11—12 óra között a perselyt feltörte, azonban a zsákmányhoz nem juthatott, mert ugylátszik piszkos munkájában valaki megzavarta. Az esetet a főnöknőnek a templom rácszatán dolgozó la-

katos-legény jelentette be. A perselyben — állítólag — 40 korona volt. Persze ez jó préda lett volna a gazembernek!

— **Szaktmunka a jövedelmi adókra.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza és figyelmébe ajánlja, hogy Szathmáry Sándor m. kir. pénzügyi fogalmazó Szombathelyen igen hasznos és tanulságos szaktmunkát írt, a melyben ismerteti a III. oszt. kereseti adók lényegét, azok kirovásának alapelveit és a megállapítás feltételeit és módzatait. Utmutatással szolgál a sérelmes kirovás elleni orvoslási módokra, szóval az ipari és kereskedelmi vállalatok anyagi érdekeinek védelme szempontjából igen hasznosan értékesíthető tájékoztatást nyújt e munka. A mű ára 1 kor. 20 fillér és a szerzőnél, az érték előzetes beküldése mellett rendelhető meg.

— **Baromfi kiállítás Pancsován.** A baromfitenyésztés ma már jelentékeny jövedelmi forrást képez, úgy a nagy, mint a kis gazdáknak. Évente körülbelül 80 millió korona jön be az országba a kivitt baromfiak és baromfitermékek révén. Hogy azonban tényleg jövedelmezzen a szárnyasok tenyésztése, bő szakismeretek és a fajtáknak helyes megválasztása elkerülhetlenül szükséges. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete gróf Teleki Józsefné elnökle alatt a földmívelésügyi kormány támogatásával terjeszti is a szakismereteket évente rendezett szakelőadásaiival és kiállításaiival. Az idén Pancsován szeptember hó 8. 9. 10-én rendez nagy baromfikiállítást és tenyészbaromfivásárt, a melyen a kiállított baromfiak sok és magas díjakat nyerhetnek, a megfelelő fejlett nagy testű állatokat az állam cserebaromfi kiosztás céljaira meg is vásárolja. A kormány t. i. évente több ezer baromfit oszt ki csere útján a gazdaközönség körében, ha ez iránt kellő időben folyamodnak. Tekintettel azon fontos köz- és magángazdasági érdekre, a mely a baromfitenyésztésnek minél szélesebb körbe, minél nagyobb arányokban való felkarolásában rejlik, nagybecsű figyelmébe ajánljuk tisztelt olvasóinknak az érdekes kiállítást. Felvilágosításokkal készségesen szolgál a fenti egyesület titkári hivatala Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek) I. 10.

— **Sörárpavásár Miskolczon.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a VIII. országos sörárpavásár Miskolczon f. évi augusztus hó 22-én lesz a vármegyeház nagytermében megtartva. A vásáruzet szabályzata a kamara irodájában betekinthező, ahol egyben bővebb felvilágosítás is szerezhető.

— **Értesítés.** Akik magukat a zenében teljesen kiakarják képeztetni, forduljanak Somogyi Mór okl. zene-tanár, „Zene-conservatorium” igazgatóhoz, aki bővebbi utasítással készséggel szolgál. Lakik: Budapest, VII. ker. Erzsébet körút 44. sz. Ez intézetben, mely „Internatus”-sal van egybekötve, csak leánytanulók vétetnek fel havi 160 kor. díjért. Ezen összegben bennfoglaltatik: a lakás, uri ellátás és teljes tandíj.

— **Felhívjuk t. olvasóközönségünk figyelmét** Szabó Géza csongrádi gyümöleskertésznek lapunk mai számában közreadott hirdetésére. Alkalmunk volt megismerni a hirdetett gyümölesöket, melyek kitünő szépek, izletesek és zamatosak. Érdemes belőlük hoztatni.

— **Pályázati hirdetmények** a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához újabban a következők érkeztek. Máv. igazgatóság: 1. lámpa és lámpás alkatrészek szállítására VIII/29; 2. lenolaj és lenolajkenőcs szállítására IX/6; 3. különféle anyagok szállítására VIII/23; 4. borszesz szállítás biztosítására VIII/25. M. kir. államépítészeti hivatal Nagyenyeden: hidépítési munkálatokra VIII/10. Ezen hirdetmények a kamara irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan **Ferencz József keserűvizet.**

Zalatnai ipari szakiskola.

Beiratkozási feltételek és egyéb tudnivalók.

A zalatnai állami kőfaragó és köcsiszoló ipari szakiskola szervezetéből alattiakban közöljük a beíratásra vonatkozó részt s egyéb tudnivalókat.

A zalatnai állami kőfaragó és köcsiszoló ipari szakiskola növendékei az iskola négyéves tanfolyamán kőfaragókká vagy köcsiszolókká képeztetnek ki.

A kőfaragó ipar a faragható kövek megmunkálására, tehát sirkövek, emlékművek, épületi munkák stb. készítésére terjeszkedik ki.

A köcsiszoló ipar a drága- és féldrágakövek megmunkálását öleli fel, tehát ékszerköveket és díszműűrkakat készít.

Az iskolába való felvétel előjegyzés alapján történik; szóbeli vagy írásbeli jelentkezéseket elfogad az intézet igazgatósága Zalatnán augusztus hó 15-ig. Ugyancsak ezen határidőig nyújtandók be az ösztöndíj iránti kérvények is.

Előjegyzés végett minden az I. osztályban felvétetni óhajtó növendék tartozik az igazgatósághoz benyújtani:

- a) keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát;
- b) atyja, vagy gyámja beleegyezését tartalmazó nyilatkozatot, melyben kifejezendő annak kötelezettsége is, hogy az illető a tanidő teljes tartalmát bevégi;
- c) az iskolai képzettségéről szóló bizonyítványt;
- d) az újraoltási bizonyítványt.

Rendes tanuló az lehet, ki valamely közép- vagy polgári iskola 2 osztályát, vagy az elemi iskola 6 osztályát, vagy pedig az iparostanonez-iskola 3 osztályát jó sikerrel végezte, vagy annak megfelelő felvételi vizsgát tesz le, továbbá 12. életévét betöltötte s ehhez képest kifejtett, ép testalkattal bír, a mit hiteles orvosi bizonyítvánnyal kell igazolnia.

Rendkívüli növendék lehet minden iparos-segéd vagy tanonez, ki csak egyes tantárgyakat kíván hallgatni.

Az első évfolyamba belépő annak idején jelentkezett, valamint az ismétlésre utasított növendékek beíratása szeptember 1—3. napjain eszközöltetik, ugyanezen napok délutánjain tartatnak a javító s felvételi vizsgálatok. A beíratási határidőt követő nyolcz napon túl csak az iskola felügyelő bizottsága, 14 napon túl pedig csak az orsz. iparoktatási főigazgató (Budapest, József-körút 2. sz. III. emelet), vagy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr engedélyezheti a felvételt; azért az így megkésett kérelmek a fenn kitett okmányokkal egyenesen oda terjesztendők.

Szeptember hó 4-én van az iskola megnyitása s ekkor veszi kezdetét az osztályrendezés és az előadás minden évfolyamon; ekkor tartozik minden növendék magát az előírt formájú és színű munkaruhával vagy köténnyel ellátni.

Általános jeles vagy jó bizonyítvánnyal rendelkező vidéki szegénysórsu növendékek esetleg ösztöndíjban is részesülnek s ez iránti folyamodványaikat szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve a nagyméltóságu kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrhoz czimezve az igazgatóságnál kell benyújtaniok.

Azon tanulók, kik a szakiskolát annak teljes bevégezése előtt hagyják el, nem tarthatnak igényt végbizonyítványra, hanem egyszerű látogatási igazolványt kapnak.

A mennyiben ily tanuló ösztöndíjat élvezett volna, annak szülői vagy gyámja az élvezett ösztöndíj összegét az intézetnek megtéríteni tartoznak. Ez alól felmentést csak a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr adhat.

* * *

Beíratási és tandíj az intézetnél ez idő szerint nincsen. Műhelybiztosíték fejében azonban minden növendék 6 koronát tartozik a beíratkozásnál letenni, mely összeget csakis eltávozáskor, vagyis a negyedik év végével kap vissza, addig pedig ha károkat követne el, azoknak értéke ezen összegből vonatik le, de mindannyiszor tartozik azt ismét 6 koronára kipótolni.

Iskolánkon ez idő szerint internátus nincsen, a vidéki növendékek privát családoknál belyezendők el.

Teljes ellátás kapható (lakás, ételmezés, mosás, fűtés, világítás) havi 24—30 koronáért; az ellátási díj mindig előzetesen küldendő be a szakiskola igazgatóságához, a honnan a fizetés történik és az ellátás ellenőriztetik.

Minden növendék tartozik itt a kellő számú fehérneművel, egy ünneplő és egy dolgozó ruhával ellátva megjelenni.

A szükséges taneszközökről, rajzsin, háromszög, rajzeszköz (körző stb.) gummi, czeruza, méter stb., valamint apró szükségletekről, szappan, fénymáz, fésű, tűkör, kefe stb. tartozik minden növendék maga gondoskodni.

Az élet és a hazafiság könyve.

A Nagy Képes Világtörténet a XII-ik hatalmas kötettel be van fejezve. 500 ivan van itt elmondva az emberiség és hazánk fejlődésének története.

Az ilyen nagy munkák a mi elnyűtt idegeinket egy-egy percze visszadöbentik. Csak egy perczig tart, de már ennek a percnek sincs igaza. Pusztán időtöltő olvasmányokkal szemben lehet értelme annak, hogy a rövidséget keressük: a mi munkás életünkben a szórakozásra és gyönyörűsége való órák rövidek, és érthető, ha olyan olvasmányokat keresünk, a melyekkel fél óra alatt készen vagyunk s egy kis könnyű impresszióval, mely nem zavarja meg mindennapi életünk berendezését újra munkához látunk. A komoly dolgokat azonban illik komolyan vennünk. Thierry végtelen számú kötetekben írta meg Napoleon történetét, számot adott annak ugyszólván minden napjáról, és senkinek sem jutott

eszébe sokallani. Gobineau csak egy pár jelenetet akart felskizzelni a renaissance történetéből s munkája 2 kötetre nyult és ki érné be ezzel a 2 kötettel, a ki a renaissance iránt érdeklődik? Melléje sorozzuk hamarosan Burekhardt-t és Symonds-t is.

Tanulni csak komolyan és bőven lehet, a skizzeknek, az olyan essayeknek, a melyek csak egy-egy szóval érintenek egy-egy adatot vagy eszmét, csak a nagyon beavatottak szemében lehet értékük. Az összefoglaló nagy munkák valóban a tanulásra valók. Nemcsak azt mondják el, a mi az irónak érdekesnek tetszett, nem szemelgetnek a tárgyban, hanem adják az egészet, ha rövidesen is, de hézag nélkül és az írói szeszélynek beavatkozása hiján. Az ilyen munkákban százával zsugorognak más munkák, mint a szellemek a Salamon király palaczkjában. Az ilyen munkák olyan értékesek, akár az igazság és olyan érdekesek, mint egy regény, sőt még érdekesebbek, mint a hogy maga az élet érdekesebb.

A mint a Világtörténet 12 nagy kötetén végig tekintünk, az emberiség egész története elevenedik meg előttünk. A pyramisok király-sirjaiban szunnyadó mumiak mintha megrezdülnek, s feltámadnának, hogy elmondják életük és koruk történetét. A szakkarai és egyéb felírtos kövek runóit kihüvelykezve olvassuk végig, a lelünk előtt kiépülnek a csónka oszlopok, király-nők és hősök szerelmeskedését látjuk ott, a hol maga a sárga fővényen a felláh fiu fut éjszaka kedveséhez. A pyramisoknak, amelyeknek csak kapuit és körvonalait ismertük, beelátunk a történetébe, megtudjuk, kik építették, hogyan, hány millió embernek a verejtékéből és hogy ezek a milliók mit kaptak napszám. Szóval, Egyiptomot jobban megértjük ebből a kötetből, mint a kik ott jártak, mert mindent, a minek multja volt, a multja magyaráz meg. S ha ezt a multat ismerjük, úgy vagyunk a jelennek, mint az olyan ismerősünkkel, a kinek az apját ismertük: őt magát is egyszerre ismerjük és régi jó barátunknak nézzük.

A világtörténelmi hegemonia az ó-korban keletről indult nyugat felé. Egyiptom és Phoenicia felől szállt a műveltség és a hatalom Hellászba.

A mikor ezt a nevet kimondjuk, keleti szőnyeges és angol butoru szobánkban, a hol villamos körték imitálják a napvilágot, megdobban valami a kemény ingpáncél alatt. Költői frázisok járnak a fejünkben, rap-szódokat hallunk, a mint a Penelope sorsáról énekelnek, ruganyos fiatal testeket látunk, a mint a palaestrában tornásznak, az első böles dolgokat halljuk az élet-ről, a melyeket az iskola oszlopos judvarán mondtak, oszlopos templomok nőnek ki előttünk a romjaikból, a melyek sima fehér márvány teste bele nevet a kék tengerbe és az oszlopok előtt magasan felragyog Pallas Athene aranyból és elefántesontból való szobra. Csupa költői frázisok és képek lepik el az öntudatunkat, s megostromolják a szent olajfa illatával. De mindez csupa frázis, a melyeket költői olvasmányokból szedtünk magunkba észrevétlenül. Most ennek az életnek egész gazdagságát, egész rendszerét, világfelfogását, s a mi a legmaradandóbb, s talán legtöbbet ér, egész szabad nagy művészetét megértjük, a szabad életnek a művészettel való rokonságát átlátjuk, kivesszük, hogy istápolta a valás a művészeteket, szóval csak végig kell lapoznunk egy komoly kötetet s im ezek a frázisok tartalmat, jelentőséget nyernek és kezdjük megérteni a maga egész voltában a görög világot.

És Róma, a világ nagy metropolisa, a melynek kincseit annyi évszázad sem bírta mind kifürkészni, a mely 3 világhatalmat fogadott falai közé, a caesárok uralmát, a tiara fényét, a renaissance művészetét. A melyből az életek szétágaztak az egész világra s idáig a mi Aquincumunkig és Erdélyig, a mi Dáciaiánkig lüktetett el az ereken a római élet, a mely a Vaskapunál is emlékül hagyta Traján utját és tábláját. Ott van a St. Stefan Rodonto templom, a melyet a mi első királyunk építtett, ott van Péter templomában a kőlap, a melyen a német-római császárokat koronázták, ott vannak a Rafael freskói, Michel Angelo szobrai és a Sixtina, ott a San pietro kupolája, ott alszik a Pantheon fülkéjében az új olasz királyság megalapítója Viktor Emanuel. S az egymásra nőtt s egymásra épült 3 korszaknak emléke fölött isteni felségében ragyog a kék olasz ég, mely tele szórja arannyal a Caracalla thermait és a Vatikán loggiáit és ott van a kép a Vatikánban, midőn a mennyei seregek megállítják a szent város ellen indult Attilát, a népvándorláskori Isten ostorát. És vele immár ott vagyunk a népvándorlásban, a melyről nem beszélnek többé antik szobrok és épületek maradványai, csak sarkantyúk és szablya-darabok, a melyekkel tele van a mi hazánk is, mert hiszen ez volt a nepvándorlás országútja. Aztán megint kinőtt egy fényes és ragyogó világ ebből az újra szántott földből, a lovagkor a maga erőnyes valóságával, nőtiszteletével, ragyogó lovagtornáival, egyházi ünnepélyeivel, szerelmi kalandjaival. Ennek az emléke is odatapad templomok, várak, kőfalak freskóihoz. Ott van a fény- és pompakedvelés a művészi izléssel a szépséges szép asszonyok rokolyáin, főkötdin, lovagok czifra vértjein, jámbor hegedősök dalában. És aztán Olaszországban újra felragyog a művészet és tudomány, mintha az elföldelt, fűbenőtte romok támadtak volna új életre, a melyet nemcsak mi, távol idők és földek gyermekei látunk olyan csodálatosnak és ragyogónak, hanem a melyről maga egy olasz is, Alfieri, a ki ezek között a csodák közt élt, azt mondta: „Az emberi növény egyszer nőtt nagyra, akkor is Olaszországban, akkor is a XV. században.”

És aztán átvezet a világtörténet az új korba. Látjuk az amerikaiakat a maguk munkásaival, felfedezőivel. Kereskedelmi társaságok támadnak, megjelenika reformáció s Wartburg odon vára lesz az északi gondolkodás

központjává. Nagy szellemek ontják a kincseiket: Shakspeare, Cervantes s az ő korukban is teljes pompájában él a Dante fantáziája és ragyogó nyelve. Aztán sok-sok állomás után egy új világ, egy új társadalom kezd kialakulni, megmozdul a föld, az utcakövek barrikádokká tornyosulnak és romba dől minden, a régi rend, az ezüstesattos lakkezipőkre és harisnyás bokákra keserves napok virradnak, a vékony udvari kardok összetörnek, a fehér parókákat megrázza a csöcselék keze — és itt a francia forradalom. Minden nemzetben felébred a nemzeti egység utáni vágy, diadalmas hadseregek járkák be az országokat, egyik országban győz az eszme. Garibaldi nevét egész Európában ismeri a nóta, más országokban szomorú tragédiává lesz az ideálokért való harc, mint minálunk; és az emberiség közös munkájában mind sürűbben és hangosabban szólnak bele a távoli, eddig szinte elérhetetlen országok, India, amely egész erejét és gazdagságát adja Angliának, Kína, Japán, a mely most a világ legborzasztóbb háboruját vívja.

Ime, nem tudunk szabadulni az egymásra halmozódó frázisoktól, pedig ezer eszme közül egynek alig jutott egy-egy szó és még csak korok szerinti nagy stációkban sem tudjuk felsorolni azt a nagy utat, amelyet az emberiség fejlődése megtett és a melynek pontos és hű elbeszélését adja a Nagy Képes Világtörténet. Ime most már ennyi odavetett szó után, a melyek mind nagy dolgokat és korszakokat jelentenek, tisztában lehetünk azzal, mekkora a tárgya a világtörténetnek és látjuk, hogy a 12 kötet nem sok, hanem kevés és bizony nem lehet benne szőzaporítás.

A 12 kötet feldolgozási módjáról csak egy pár futólagos megjegyzést óhajtunk tenni, a melyek azonban a kötetek értékét úgy is szembetűnővé teszik. Az első az, hogy ez a világtörténet ma az egyedüli, amely a XX. század elejéig követi az eseményeket. Ha világnyelven írták volna, már rég fordítanak is, pusztán ezért, az egész nagy munkát. Ennek a főérdeme a vállalat szerkesztőjét, Marczali Henriket illeti, aki az utolsó 6 kötetet egymaga írta, még pedig oly gondnal, hogy nem csak monografiákat használt bővében, hanem szóbeli adatokat, levéltári kutatásokat is. Az ő egész világot átjáró tekintetének köszönhető, hogy ez a történelem — ami nagyon fontos — egész a mi napjainkig elmegy. A második érdeme ennek a történelemnek, hogy teljesen összefoglaló, nem csupán események és zajos eseményeknek történetét adja, hanem bele van dolgozva egy egész gazdasági történet, amely az Egyiptom és a görög világ munkabéreire is kiterjed, a katonaság és állam-formák egész története és pedig kritikai története, mindezen felül legfőképp az egész művelődés története. Ebben a pontban a szerkesztő rendkívüli gonddal összeválogatott illusztrációkkal is támogatta magának a szövegnek érdekességét.

A vállalat legnagyobb érdeme azonban, hogy nemzeti szempontú és ez az, hogy ez a munka olvaszlja bele hazánk történetét az európai történetbe és ezen a réven a világ történetébe. Ez adja meg ennek a nagy munkának azt, a mit a kis és mellőzött nemzetek folyton-folyvást keresnek, a hazafias jellegét. A magyar ember egész életén át azt hallja, hogy hazánk a középkoron át a kereszténység védhástyája volt. A civilizáció védelme dicsőség ugyan, de ez nem volt önkéntes áldozat. Saját magunkat védjük, mint a helyünkön akár-mely más nemzet tette volna. De a magyarság úgy olvadt bele az itt talált európai kulturába, hogy annak eleven integráns része lett, eleven husa, a min átfutottak az egész testnek erei, a min átlüktetett a vér. Európa térképét nem változtatta meg véglegesen soha, de eszméaramlatait igen. Alig telepedett meg, harcokat vitt a kereszténységért, aztán mindjárt utját állta a tatárságnak, féken tartotta a felvilágra éhes törököt, terjesztette a protestantizmust, királyt adott a lengyeleknek s egy hősenek a keze Gusztáv Adolféval szorított az ezek között — mi most a legjobban érdekel — Mátyás udvara volt az utolsó renaissance udvar Európában. Ez így mind csak szimbolum, de az életben mindennek tartalma volt s Mátyás világhódító terveivel Európa történetébe nyult bele az ország. Az erdélyi fejedelmeknek a protestantizmusért vívott küzdelmei európai érdekűvé tették nemzeti harcainkat, a francia forradalom tüze hazafias szellemet gyújtott ki nálunk s az 1848-iki forradalmak nyomán kelt szabadságharcunk lobogtatta legtovább a nemzetiségi eszme zászlaját és ennek leveretése után mégis ennek alapján fejlődött ki az új Magyarország.

Ez a világtörténelem az első, amely ezeket az eseményeket az európai történethez fűzi, megmutatja az európai és a magyar történet kölcsönhatását. Ezzel először hazafias szolgálatot tesz. amennyiben a mi történetünket magyarázza, ha látjuk, milyen hatást vettünk és milyen sulya volt a mi törekvéseinknek az európai események között; továbbá megnyitja szemünket a jövő iránt, politikai terveinket, fejlődésünk útját logikusabban láttatja át velünk; másodsor pedig a külföldi tudósoknak egy oly munkát nyújt, a melyben a nyugateurópai történelemhez higgadtan és logikusan hozzá van fűzve a magyar nemzet élete és története. Ezen túl nem fogunk a nagy történeti munkákban pusztán megemlítés-sel, mint az események rövid példatára szerepelni.

A munka kiállításra csak azt jegyezzük meg, hogy minden tekintetben méltó a munka tudományos értékéhez; gyönyörű illusztrációi, művészi színes mellékletei, térképei még növelik a szöveg használhatóságát és tanulmányait.

Eladó házastelek.

Gyulafehérvárt a kishajós utcában 153. sz. alatti házastelek 4 szobával és 2 konyhával, szép kerttel és tágas udvarral szabad kézből örök áron eladó. Értekezhetni a tulajdonossal.

Nyílttér.

Foulard-selyem 65 krtól. egészen 3 frt. 70 kr.-ig méterenként blouzek és ruháknak. Portomentesen és megvámolva házhoz szállítva. Dus mintaválaszték postafordultával.

Henneberg selyemgyár Zürich.

Szeptember hó 1-től fogva iskolás leányoknak **teljes ellátást ad**

és gondozásukra vállalkozik egy polgári család.

Czím a kiadóhivatalban.

Utazó táskák és bőröndök.

Nyári kocsitakarók.

Ujdonságok:

Angol slips Tubulár nyakkendőkből.

Weisz és Rosner uri divat és kalapkülönlegességek üzletében Gyulafehérvárt.

Sz. 643—1905. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíróságnak 1905. évi Fh. 167. számú végzése következtében Dr. Fried Ármin gyulafehérvári ügyvéd javára vingárdi Takács József ellen 44 kor. 50 fil. s jár. erejéig 1905. évi május hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 636 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: koci, ló, széna, bufor stb. nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1905. évi V. 786/3. számú végzése folytán 44 kor. 50 fil. tőkekövetelés, eddig összesen 43 kor. 14 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Vingárdon alperes lakásán leendő megtartására **1905. évi augusztus hó 23-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérvárt, 1905. évi július hó 24. napján.

Papp Károly kir. bir. végrehajtó.

Sz. 488—1905. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszéknek 1905. évi 2903. számú végzése következtében Dr. Fried Ármin gyulafehérvári ügyvéd által képviselt alvinczi Freund Jakab javára Turlea Juon s társa ellen 30 kor. s jár. erejéig 1905. évi május hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 702 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: ökrök, szekér, sertés stb. nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1905. évi V. 481. számú végzése folytán 30 kor. tőkekövetelés, ennek 1905. évi márczius hó 21. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 80 kor. 40 fil. bíróilag már megállapított költségek erejéig, Alvinczen leendő megtartására **1905. évi augusztus hó 21-ik** napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérvárt, 1905. évi július hó 24. napján.

Papp Károly kir. bir. végrehajtó.

Szám. 559—1905. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a nagyszebeni kir. törvényszéknek 1901. évi 1349. számú végzése következtében Dr. Grasser Károly szászsebesi ügyvéd által képviselt Szászsebesi takarékpénztár javára kutfalvi Nisztor Vasztile Ignescu s társai ellen 480 kor. s járulékaik erejéig 1902. évi május hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 868 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: ökrök, szekerek, téglá stb. nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1905-ik évi V. 694/1 számú végzése folytán 480 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi június hó 13. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 121 kor. 30 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Kutfalván Kutean Juonnál leendő megtartására **1905. évi szeptember hó 5-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérvárt, 1905. évi július hó 29. napján.
Papp Károly kir. bír. végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Abrudbányai kereskedő **Kibédi György** csödválasztmánya az összes csödvágyon elárverezését határozván el, alólírt csödtömeg gondnok ezennel közhírré teszem, hogy a 6191 kor. 61 fil. becsült bolti áruk és künlevő követeléseknek nyilvános árverésen tételekénti eladására a határidőt **folyó évi augusztus 17.** és következő napjaira délelőtt 8 órára tűzöm ki.

Az ingóságok készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Abrudbánya, 1905. július 30-án.

Nicola Máté

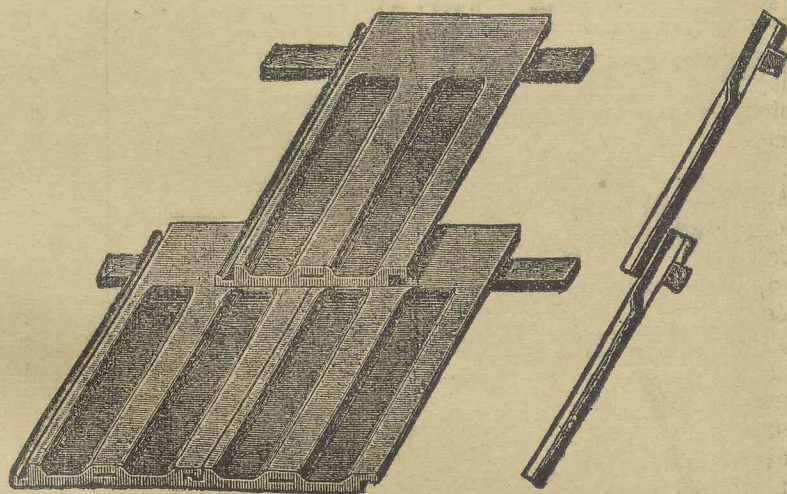
ügyvéd, csödtömeg gondnok.

Adonis Crème

eltávolít veszély nélkül egy pár nap alatt még a legmakacsabb szeplőt is. Legegyszerűbb használat, biztos eredmény. Egy tubus 3 korona. Valódi csak zöld tubusban.

Schwanen Apotheke Frankfurt a. Main 76.

Schwartz Henrik gőztéglagyár SZÁSZRÉGEN.

13.393. számú magy. szabadatom.

Sima átfedési felületű horonycserép. A jelenkor legtökéletesebb tetőcserepe. Tökéletes vízmentes fedés. Gazdagon mélyített vízcsatornák, a víznek gyors lefolyására. Biztosított oldalszegély. Teljes biztosság vihar ellen. Könnyű súly, tehát csekély tetőmegterhelés. Négyzetméterenként 15 drb., ennek súlya csak 33 kg. Versenyképes szolid árak.

Gyors szállítás.

ÜZLETI JELENTÉS!

Alólírott van szerencsém a n. érd. helybeli és vidéki közönségnek becses tudomására hozni, hogy Gyulafehérvárt a

SZOBAFESTŐ IPART

önállóan gyakorolom, minélfogva elvállalok szobafestést, mázolás, falkárpitozást, templomfestést, dísztermek újbóli festését, virágállványok, folyósók, nyári lakok, verandák stb. stb. festését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Magamat és vállalatomat a nagyérdemű közönség becses támogatásába ajánlva maradok teljes tisztelettel

Nussbaum J. Bernát,

szobafestő Gyulafehérvárt.

Lakás: Fehér Sándor úr vendéglője mellett.

Nyavalyatörés.

Ki nyavalyatörés, göres és más idegen állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabd. Haftyú gyógyszerár által Majna Frankfurt.

SIKERÜLT

ezer vég fekete és sötétkek nagyon finom posztót és kamarn szövetet egy csödbejutott posztógyárostól pótom áron megvenni; ez okból szétküldünk vidékre utánvételt a fenti szövetekből egy teljes férföltönyre elegendő **3 métert csak 5 frtéért.**

Országos Posztókitelti Áruház,

Budapest, Rottenbiller-utca 4/B. Félemelet.

Minták a nagy forgalom miatt nem küldhetők.

Elsőrendű

Csemegeszőlőt

5 kilós ládában 1.60 frtéért,
befőzésre

≡ ringlót és körtét ≡
1.40 frtéért,

válogatott vegyes gyümölcsöt válogatott

zsardinet-nek

≡ remek szép 1.50 frtéért, ≡

paradicsomot, ugorkát, káposztát 1.20 frtéért,

ananasz- és görögdyinyét 1.25 frtéért szállít:

SZABÓ GÉZA

gyümölcskertészete Csongrádon.

„KEZELŐ“

keresetük szept. 15-ére Verespatakon levő
piaczi emeletes, korlátlan italmérési joggal

— ellátott házamhoz, —

hol kisebbszerű lisztraktár is létesíthető.

Szombat napon hetivásár van.

Előnyös feltételek mellett

= kiadó — esetleg eladó. =

Értekezhetni: M.-Igenben Gruber Jánosnénál.

Europa szálloda
Gyulafehérvár
Haas Vilmos, szállodás.

Borkimérés

≡ házhoz ≡

≡ hordva. ≡

A valódiságért és tisztaságért kezeskedem.

1 Ltr. Marosmenti rizling	K. — 76 fillér.
1 „ Ménési vörös	1.20 „
7 Del. Szomorodni (Jalics-féle)	2. — „
1 Ltr. Erdélyi Cognac	3. — „

Figyelem!
Valódi csakis szivarskatulajban.

Gyár: Bécs, Paristengasse.

Mi a szósz?! . . . A papa megengedte, hiszen **Jakobi-féle antinicotin-cigarettá-hüvely.**

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú **Portland-Cementet** ajánl olcsó áron a

Brassai PORTLAND-CZEMENT-gyár

BRASSÓBAN.

Itt helyben kapható id. Misselbacher J. B. cégnél.

Egyszeri átsimítás**Schicht-szappannal**

(Szarvas vagy külesszappan)

pótól

Kétszeri átsimítást közönséges szappannal.**Schicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb!****ÉRTESÍTÉS.**

Alólirott van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a helyi piacon a zárda-templom átellenében, a Wellesz-féle házban egy

férfi szabó-üzletet nyitottam.

Főtörékvésem az leend, hogy ezentul is, mint eddig a volt Grund-féle üzletben, mint szabász számos éveken át a nagyérdemű közönség teljes megelégedésére szolgáltam és szolgálni fogok.

Mindennemű, a szabósághoz tartozó kellékek nálam mindig raktáron lesznek.

A nagyérdemű közönség becses partfogásába ajánlom magamat tisztelettel

Tollusz Antal

szabó mester,
a Grund-cég volt szabásza.

Cs. és kir. udvari műasztalosok, kárpitosok és díszítők

Fodor Mihály utódai**BUDAPEST**

f. évi május 1-seje óta

kizárólagosan: **IV., Váci-utca 24.**

Interieurs. Művészi kivitelű díszes és egyszerű berendezések eredeti tervek szerint.

Menetjegyek
Amerikába

Belga kir. postahajók a

Red Star Linie által.

Indulás minden szombaton

Antwerpenből közvetlen New-Yorkbaés kétszer hetenként **Antwerpenből Canadába**

elsőosztályú gőzhajók, gyors menet, jó ellátás. Felvilágosítást díjmentesen és bérmentve szolgál a **Red Star Line, Wien, Wiedner Gürtel 20.**

Védjegy: „Horgony”.

**„A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régjonak bizonyult háziszert, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, csúznál és meghűléseknél bedőresöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. • Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzővel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszőlőv minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerháza
az „Arany oroszlánhoz”. Prágában,
Elisabethstr. 5 neu. Mindennapi széküldés.

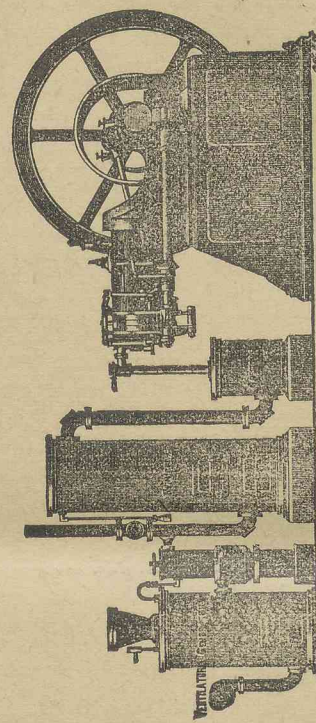
Törlesztéses jelzálogos kölcsönök.

A „Segesvári ipar-takarék és előlegezési egylet mint szövetkezet”
a legjutányosabb feltételek mellett nyújt
-törlesztéses jelzálogos (amortizációs) kölcsönöket,
még pedig:

10,000 koronáig	6%-os kamat mellett	15, 18, 23 és 32 évre
40,000 „	5 1/2%-os „	12 1/2, 20, 25 és 35 „
40,000 koronán felül	5%-os „	50 évre.

A kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és leggyorsabban bonyolítatnak le.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:

Petri F. W. kereskedő Gyulafehérvár, (vár.)**Eredeti OSERS és BAUER motorok**

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.
Benzin- és petroléum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek
2-3 fill. üzemköltséggel. — Képző fizetési feltételek. — Elsőrangú
gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

A vegyileg megvizsgált, amellott hatóságilag az arczbőrre ártalmatlannak talált

SZÖRVESTŐ

eltávolítja hölgyeknél az oly csunya, kellemetlen arczszőrt gyökerestül, anélkül, hogy az arczbőrnek legkevésbé is ártana és az arcznak megadja az üdéséget, finomságot és simaságot.

Ára 7 korona.

Vidéki megrendeléseket diskréten utánvét mellett eszközöl:
Schmidek I. Budapest, VII., Nyár-utca 18.

Első styriai kötőgép-gyár**FOGL J. L. műgépész**

Magyarországi képviselő és raktár.

Budapest VI. Teréz-körút 20.

A leghíresebb kötőgépek tömlőzárral, házi és ipari célra, részletfizetésre is kapható:

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Varrógép- és kerékpár-javító-műhely.

Gyulafehérvár főterén felállí-

tott 4 darab

Bazár

nak igen alkalmas áru-
csarnok feltűnő olcsó
árban bérbe adatik.

Értekezhetni: **Papp György**
könyvnyomdájában.

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szabad. viharmentes

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly
Bécs, III., Hauptstr. 120. saját házában.
Kivánatra ingyen próba mintakönyv prospektus.

Főraktár: **idősb. Misselbacher J. B.-nél Gyulafehérvárt.**

Kronsteiner-féle új zománcz Homlokzat-festéke hatóságilag védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománczott, csak egyszerű mázolás. Jobb, mint az olajfesték. Évek során szállítója a cs. és kir. uradalnak, katonai- és civilintézményeknek, vasutaknak stb. **Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva.** Legolcsóbb festék homlokzatokra, belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhöz. **Egy négyzetméter 2 1/2 kr.** Meglepő eredmény. **Homlokzat-festék,** viharmentes, mészből oldható, 49 minta olajfestékkel azonos Kgr.-ja **12 kr.-tól** följebb.